

Nowe stanowisko *Thelotrema lepadinum* (Ach.) Ach. (*Ascomycota lichenisati*) w Polsce północnej

A new locality of *Thelotrema lepadinum* (Ach.) Ach. (*Ascomycota lichenisati*) in northern Poland

KATARZYNA JANDO

K. Jando, Katedra Taksonomii Roślin i Ochrony Przyrody, Uniwersytet Gdański, Al. Legionów 9, 80-441 Gdańsk, e-mail: biokj@univ.gda.pl

ABSTRACT: A new locality of *Thelotrema lepadinum* (Ach.) Ach. from the nature reserve "Babnica" near Wejherowo in Western Pomerania (N. Poland) is described.

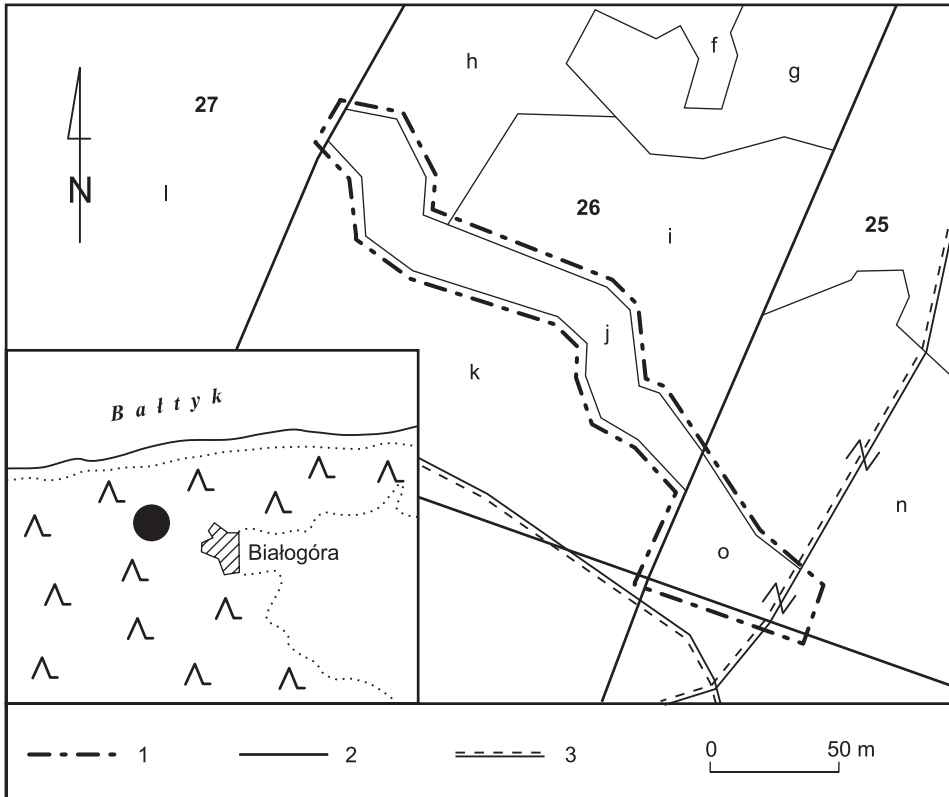
KEY WORDS: lichens, *Thelotrema lepadinum* (Ach.) Ach., northern Poland

Thelotrema lepadinum należy do elementu łącznikowego o górsko-holaraktycznym charakterze. W Polsce stanowiska tego porostu znane są głównie z obszarów górskich, głównie Karpat (Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Gorce), skąd podano najwięcej notowań. Związany jest tu z regłem dolnym, zwłaszcza z jego górną strefą. Na pozostałym obszarze gatunek ten występuje rzadko. Poza górami znajdowany był w północnej części kraju i na Wyżynie Małopolskiej (Tobolewski 1981), gdzie uznawany jest za bardzo rzadki, a tylko lokalnie – w Puszczy Białowieskiej – jest częsty i liczny (Cieśliński, Tobolewski 1988). Na Pomorzu Zachodnim *T. lepadinum* znana jest do tej pory z 5 stanowisk, w tym z jednego już historycznego (Fałtynowicz 1992).

Niewielka liczba stanowisk *T. lepadinum* wynika z wąskiej skali ekologicznej tego gatunku. Jego występowanie ogranicza się do starych, dobrze zachowanych partii lasów, do zbiorowisk zbliżonych do naturalnych, o czystym i wilgotnym powietrzu. W takich warunkach może porastać zarówno korę drzew liściastych (buk, grab, dąb, jawor), jak i iglastych (jodła, świerk) (Tobolewski 1981).

Na „Czerwonej liście porostów zagrożonych w Polsce” *T. lepadinum* zaliczana jest do składników wymierających (E) (Cieśliński i in. 1992). Coraz rzadsze występowanie tego porostu związane jest ze zmniejszającą się liczbą dogodnych dla niego siedlisk.

Nowe stanowisko *T. lepadinum* znalezione zostało w rezerwacie „Babnica”, który znajduje się w północnej części województwa pomorskiego, na terenie leśnictwa

Ryc. 1. Położenie rezerwatu „Babnica” (wg Fałtynowicz 1988)

1 – granica rezerwatu, 2 – linie oddziałowe, 3 – drogi

Fig. 1. Location of the nature reserve “Babnica”

1 – boundary of the nature reserve, 2 – boundaries of forest sections, 3 – roads (acc. to Fałtynowicz 1988)

Białogóra w nadleśnictwie Choczewo (ryc. 1; kwadrat ATPOL Ac36). Rezerwat ten utworzono w celu ochrony zachodniopomorskiego acydofilnego lasu bukowo-dębowego *Fago-Quercetum* porastającego wydmy paraboliczną. Dodatkowym walorem tego fragmentu lasu jest obecność wielu gatunków porostów, w tym rzadkich i bardzo rzadkich w skali nie tylko Pomorza, ale i całej Polski (Fałtynowicz 1988). Nieliczne, ale zdrowe i dobrze wykształcone plechy *T. lepadinum* rosły na korze starego buka. Znalazienie tego rzadkiego gatunku, uważanego za relikwyt lasów pierwotnych, podkreśla naturalny charakter fitocenoz występujących w rezerwacie.

Okaz zielnikowy znajduje się w UGDA-L (leg. *Bzoma*, 03.02.1992).

Podziękowania. Dziękuję prof. dr. hab. Wiesławowi Fałtynowiczowi za sprawdzenie oznaczenia.

Praca zrealizowana
w ramach projektu badawczego finansowanego przez
Komitet Badań Naukowych (grant nr 0946/PO4/98/15).

Summary

Thelotrema lepadinum (Ach.) Ach. is very rare species in northern Poland and it has five localities in Western Pomerania only. A new locality is placed in the nature reserve "Babnica", about 800 m from the Baltic shore. *T. lepadinum* grows on beech bark in a small patch of an old deciduous forest.

Literatura

- CIEŚLIŃSKI S., CZYŻEWSKA K., FABISZEWSKI J. 1992. Czerwona lista porostów zagrożonych w Polsce. – W: Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z. (red.). Lista roślin zagrożonych w Polsce. Wyd. 2. Inst. Bot. im. W. Szafera, PAN, Kraków, s. 57–74.
- CIEŚLIŃSKI S., TOBOLEWSKI Z. 1988. Porosty (Lichenes) Puszczy Białowieskiej i jej zachodniego przedpola. – *Phytocoenosis* 1 (N.S.), Suppl., *Cartographiae Geobotanicae* 1: 3–216.
- FAŁTYNOWICZ W. 1988. Projektowany rezerwat florystyczno-leśny „Kaszebskie Liszaje” w Białogórze na Pomorzu Zachodnim. – *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody* 9.1: 27–32.
- FAŁTYNOWICZ W. 1992. The lichens of Western Pomerania (NW Poland). An ecogeographical study. – *Polish Bot. Stud.* 4: 1–182.
- NOWAK J., TOBOLEWSKI Z. 1975. Porosty polskie. PWN, Warszawa–Kraków, ss.1177.
- TOBOLEWSKI Z. 1981. Porosty (Lichenes). 7. Atlas rozmieszczenia roślin zarodnikowych w Polsce. III. PWN, Warszawa–Poznań.